

Št.: 217/2023-I

Datum: 5. september 2023

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR
Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor

Šubičeva 4

1000 LJUBLJANA

ZADEVA: Pripombe k predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o voznikih, EPA: 958 - IX

V Združenju šol vožnje Slovenije, ki deluje v okviru GZS-Podjetniško trgovske zbornice, smo proučili predlog sprememb in dopolnitev Zakona o voznikih (Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22; v nadaljevanju ZVoz-1). V zvezi s predlagano spremembo, katere cilj je vzpostavitev dodatnega pogoja za pridobitev pravice do vožnje motornega vozila opozarjamo, da način izvedbe, kot je predviden s predlagano spremembo, v praksi ni izvedljiv in bi povzročil tudi dodatne administrativne obremenitve podjetjem, ki izvajajo dejavnost usposabljanja kandidatov za voznike. Glede na navedeno v nadaljevanju predlagamo, da se preverjanje dodatnega pogoja za pridobitev pravice do vožnje prenese na upravne enote, ki že po veljavni ureditvi preverjajo pogoje za pristop k opravljanju vozniškega izpita.

K 1. členu

Predlagamo črtanje predloga spremembe 40. člena in smiselno dopolnitev pogojev za opravljanje vozniškega izpita v 72. členu ZVoz-1.

Predlagamo dopolnitev 70. člena ZVoz-1 na način, da se upravnim enotam omogoči dostop do podatkov o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti in o uspešno zaključenem razredu šolanja, za namen pridobivanja točnih in ažurnih podatkov iz Centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja.

Obrazložitev:

Opredelitev dodatnega pogoja za opravljanje vozniškega izpita smiselno sodi v 72. členu ZVoz-1, ki že v veljavni ureditvi opredeljuje pogoje za opravljanje vozniškega izpita glede na različne situacije, ki se pojavljajo v praksi.

Po predlogu v obravnavi, bi se izpolnjevanje dodatnega pogoja, ki ga želi predlagatelj uvesti, preverjalo šele pred začetkom praktičnega usposabljanja. Kandidati za voznike imajo z ZVoz-1 predpisano, da pred vključitvijo v praktični del usposabljanja opravijo teoretični del usposabljanja in opravijo teoretični del vozniškega izpita. K opravljanju teoretičnega dela vozniškega izpita se kandidati prijavijo na upravni enoti, ki v upravnem postopku preveri, če posameznik izpolnjuje pogoje za pristop k opravljanju vozniškega izpita. Preverjanje dodatnega pogoja bi bilo smiselno umestiti v ta del procesa, glede na celoten predpisan potek izvajanja obveznosti.

Ureditev po kateri je umeščeno preverjanje pogoja za pridobitev pravice do vožnje v vmesno fazo usposabljanja ni primerna, saj že z vključitvijo v teoretični del za posameznika nastane obveznost plačila

izvedenega dela storitve. Velika verjetnost je, da posameznik ne bo plačal storitve, ki jo je predhodno prejel, če bi mu šele sredi usposabljanja sporočili, da ne more opravljati vozniškega izpita. Predlagan način bi po nepotrebnem sprožil spore.

Opozarjamo, da o takšnih zadevah brez javnega pooblastila ne morejo presojeti podjetja, ki izvajajo dejavnost usposabljanja kandidatov za voznike. Če je dodatna obveznost z zakonom predpisana, kot pogoj za pristop k opravljanju vozniškega izpita, je tudi javno objavljena in velja domneva, da so pogoji za pristop k opravljanju vozniškega izpita vsem znani. Šole vožnje že po sedANJI ureditvi seznanjajo kandidate z vsemi pogoji za opravljanje vozniškega izpita iz 60. člena ZVoz-1, ko se ti vpisujejo v šolo vožnje, čeprav jim zakon tega ne nalaga. Dejansko izpolnjevanje pogojev pa ugotavlja upravna enota v upravnem postopku priglasitve k teoretičnemu delu vozniškega izpita.

S spremembo se želi del ugotavljanja predpisanih pogojev prenesti na podjetja, kar ni sprejemljivo. Uveljavitev predlagane spremembe tretjega odstavka 40. člena bi povzročila dodatne administrativne obremenitve podjetjem, ki izvajajo usposabljanje kandidatov za voznike. Ni primerno, da se na podjetja prenese obveznost ugotavljanja pogoja o uspešno zaključeni osnovnošolski obveznosti in uspešnem zaključku vsaj 7. razreda osnovne šole. Tega dejstva ni mogoče ugotoviti iz ene listine, ki bi ji bilo mogoče verodostojno zaupati. Po pregledu vsebine Potrdila o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti ugotavljamo, da ta vsebuje le navedbo, v katerih letih je posameznik obiskoval osnovno šolo. Iz tega obrazca ni razvidno, kateri razred osnovne šole je tudi uspešno zaključil. Vsi podatki, ki bi jih bilo treba ugotavljati niso razvidni iz enotne listine, predpisane s Pravilnikom o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61/12, 51/13 in 44/21). Glede na navedeno ugotavljamo, da bi moral posameznik s spričevali o končanih razredih osnovne šole izkazovati izpolnjevanje pogoja o uspešno zaključenih sedmih razredih osnovne šole. To predstavlja najmanj 8 dodatnih listin, ki bi jih moral preverjati nekdo od zaposlenih v šoli vožnje. Takšna presoja javnih listin po našem mnenju sodi med posebne ugotovitelne postopke po Zakonu o splošnem upravnem postopku in je ni primerno nalagati podjetjem. Z uvedbo dodatnega pogoja bo osebam, ki tega pogoja ne izpolnjujejo, odvzeta možnost pristopa k opravljanju vozniškega izpita. Gre za odločanje o pravici posameznika do pristopa k opravljanju vozniškega izpita, zato bi moral biti o tem izdan upravni akt, zoper katerega bi imela stranka v postopku tudi možnost pritožbe. Pri vzpostavljanju sistema za ugotavljanje izpolnjevanja dodatnega pogoja je treba upoštevati tudi, da obstaja centralna evidenca udeležencev vzgoje in izobraževanja (CEUVIZ), ki vsebuje vse te podatke na enem mestu. Predvidevamo, da vsebuje vrsto podatkov, ki ne morejo biti dostopni širši javnosti, zato bi bilo smiselno vzpostaviti pravno podlago, ki bi zaposlenim na upravnih enotah omogočala vpogled v to evidenco. Tako bi postopek pospešili in zagotovili verodostojno ugotavljanje dejstev in okoliščin brez nepotrebne administracije. Zaposleni v šolah vožnje niso usposobljeni za ugotavljanje ali so listine, ki bi jih prejeli, pristne ali ne. Prav tako nimajo možnosti izvajati dodatnih dokazov v primeru, da dejanskega stanja iz listin, ki jih prinese stranka, ni mogoče popolno ugotoviti. Nimajo niti ustreznih kompetenc za presojo tujih listin, ki izkazujejo raven pridobljene izobrazbe. Za šole vožnje so predpisane visoke globe za primere, če bi v usposabljanje vključile osebo, ki katerega od pogojev ne izpolnjuje, pri čemer ni nobene izjeme za primere zlorab s strani udeležencev (npr. predložitev ponarejene listine....). Šole vožnje nimajo nobene možnosti, da bi se zaščitile pred izrekom globe, če se kasneje ugotovi, da so bile predložene listine ponarejene. Zakon o splošnem upravnem postopku pa upravnim organom za takšne primere omogoča obnovo postopka in ustrezne pravne posledice za posameznika, ki bi izpolnjevanje pogoja izkazoval s takšnimi listinami.

Morebitne zlorabe s ponarejenimi listinami bi onemogočili z ureditvijo, po kateri bi upravna enota presodila izpolnjevanje dodatnega pogoja v okviru upravnega postopka, ki ga že vodi. Pri tem bi bilo primerno, da bi dejstva in okoliščine ugotavljala iz uradne evidence. V 70. člen ZVoz-1 je vzpostavljena pravna podlaga, ki upravnim enotam omogoča dostop do številnih drugih evidenc, ki jih vodijo drugi upravni organi, upravna enota pa iz njih črpa podatke za ugotavljanje izpolnjevanja ostalih pogojev za pristop k opravljanju vozniškega izpita. Zato predlagamo dopolnitev te določbe in razširitev nabora evidenc, do katerih uslužbenci upravnih enot lahko dostopajo. Na takšen način bi tudi skrajšali presojo izpolnjevanja pogoja. Le upravni organ lahko presodi, ali nekdo sme pristopiti k opravljanju vozniškega

izpita ali ne. Gre za odločanje o pravici posameznika, ki je odvisna od več pogojev, opredeljenih v 72. členu ZVoz-1. Zato tudi predlagamo, da se predlagani pogoj smiselno umesti v navedeni člen.

Obenem izpostavljam, da je treba pred uveljavitvijo spremembe opredeliti tudi, na kakšen način in s kakšnimi listinami se bo preverjalo izpolnjevanje dodatnega pogoja za primere:

- ko pristopi k opravljanju voznškega izpita tujec;
- ko pristopi k opravljanju voznškega izpita posameznik, po izrečenem ukrepu prenehanja veljavnosti voznškega dovoljenja;
- ko pristopi k opravljanju voznškega izpita posameznik, ki že ima voznško dovoljenje posamezne kategorije in želi dodatno opraviti izpit za katero od preostalih kategorij;
- ko šola vožnje praktično usposablja osebo, ki ima veljavno voznško dovoljenje, a več let ni vozila iz osebnih razlogov. Številne osebe se pred ponovno vožnjo želijo dodatno usposobiti za samostojno vožnjo v promet. V primeru, da potrdite predlog spremembe 40. člena ZVOZ-1, bi usposabljanje prepovedali tudi takšnim osebam. S strokovnega vidika takšne rešitve ne moremo podpreti. Posamezniku, ki dvomi v svoje sposobnosti za vožnjo, ni dopustno omejiti možnosti, da znanje obnovi in se bolj varno ponovno vključi v promet.

Šole vožnje se vsakodnevno srečujejo s primeri, kot so navedeni v prejšnjem odstavku. Ne znamo si predstavljati, kako bi presojali predlagane obveznosti pri osebi, ki je osnovno šolo obiskovala pred 30 leti ali pa v kateri od tujih držav. Nekatere od teh osnovnih šol verjetno ne obstajajo več, posamezniki pa iz različnih razlogov nimajo shranjenih listin o zaključku šolanja. Zakonska ureditev bi morala predvideti ureditev tudi za navedene primere, saj šole vožnje ne usposabljuje le oseb, ki so osnovno šolo obiskovale v Republiki Sloveniji in to po letu 2011, ko je bila vzpostavljena CEUVIZ.

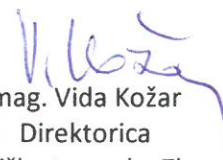
Opozarjamo, da je treba k spremembi ZVoz-1 pristopiti sistemsko in ga dopolniti na način, da bodo upoštevani vsi izpostavljeni vidiki, saj drugače dvomimo v dosego cilja, kot ga opredeljujejo predlagatelji sprememb. Že ob sprejemu sprememb mora biti v zakonu jasno predvideno kateri organ, na podlagi katerih listin in na kakšen način bo ugotavljal izpolnjevanje na novo predpisanega pogoja. V nasprotnem primeru bo uvedba sprožila številne težave in ne bo omogočila učinkovitega izvajanja v praksi.

Pristojni odbor Državnega zbora oziroma poslanske skupine prosimo, da posredovane pripombe vsebinsko prouči in jih vključi v amandmaje pristojnega odbora.

Lepo pozdravljeni,

Martin Miklavc, l. r.
Predsednik
Združenja šol vožnje Slovenije

mag. Vida Kožar
Direktorica
Podjetniško trgovske Zbornice

Poslano:
Državni zbor RS, Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor
Vodjem poslanskih skupin

V vednost:
- Kabinet predsednika Vlade RS
- Ministrstvo za infrastrukturo - gp.mzi@gov.si